

Відгук
офіційного опонента
на дисертаційне дослідження **Лі Хунянь**
на тему: **«Формування мотивації до дистанційних форм навчання**
майбутніх бакалаврів музичного мистецтва в процесі виконавсько-
інструментальної підготовки»
подане на здобуття ступеня доктора філософії
в галузі знань 01 - Освіта/Педагогіка
за спеціальністю 014 Середня освіта (Музичне мистецтво).

Актуальність теми дисертаційного дослідження.

Формування мотивації до дистанційних форм навчання майбутніх бакалаврів зумовлена необхідністю адаптації сучасної музичної освіти до умов глобалізації, технологічного розвитку та змін, що відбуваються в освітньому середовищі. Дистанційне навчання, зокрема в галузі музичного мистецтва, стає важливим інструментом забезпечення доступності та гнучкості освітнього процесу. Проте успішність таких форм навчання залежить від ефективної мотивації студентів до активної участі, особливо в процесі виконавсько-інструментальної підготовки, яка вимагає високої самостійності та індивідуального підходу. Вивчення аспектів мотивації до дистанційного навчання є важливим для розробки стратегій, що забезпечують високу якість освіти та підтримують професійний розвиток майбутніх музикантів у нових умовах. Актуальність проблеми, її недостатня науково-теоретична розробленість, а також наявність низки протиріч обумовили вибір теми дисертаційного дослідження Лі Хунянь «Формування мотивації до дистанційних форм навчання майбутніх бакалаврів музичного мистецтва в процесі виконавсько-інструментальної підготовки». Отже, тема дисертації є актуальною, сформульованою вичерпно та відповідно до галузі знань 01 – Освіта/ Педагогіка зі спеціальності 014 Середня освіта (Музичне мистецтво).

Дисертаційне дослідження Лі Хунянь виконано відповідно до плану науково-дослідної роботи кафедри музичного мистецтва і хореографії факультету музичної та хореографічної освіти Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського» і здійснене в контексті дослідження проблеми «Теорія і методика

підготовки майбутніх фахівців мистецького та мистецько-педагогічного профілю в контексті соціокультурної парадигми» (державний реєстраційний номер: 0120U002017).

Досягнення мети дослідження – теоретичне обґрунтування, розробка та експериментальна перевірка методики формування мотивації до дистанційних форм навчання майбутніх бакалаврів музичного мистецтва в процесі виконавсько-інструментальної підготовки вимагало розв’язання низки завдань, які визначені відповідно до концепції дисертації.

Обґрунтованість наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих в дисертації, та їх достовірність визначаються методологічною основою дослідження, яка базується на концептуальних засадах у галузі педагогіки, психології, культурології, мистецької освіти та інноваційних технологій навчання. У контексті формування мотивації до дистанційних форм навчання майбутніх бакалаврів музичного мистецтва, особливу увагу приділено розвитку інструментальних навичок і виконавської майстерності через інтеграцію сучасних технологій. Це, в свою чергу, відкриває нові можливості для виховання творчої особистості, здатної ефективно використовувати дистанційні ресурси для саморозвитку та вдосконалення виконавських навичок. Виявлено, що визначення основних мотиваційних чинників, що впливають на процес навчання майбутніх бакалаврів музичного мистецтва в умовах дистанційної освіти, є ключовим аспектом у розумінні ефективності освітнього процесу. Обґрунтовано, що одними з основних мотиваційних чинників є внутрішня мотивація студентів, яка включає пізнавальний інтерес, бажання досягти високих результатів і прагнення до самовдосконалення. Пізнавальний інтерес студентів до предмета навчання, здатність до самоосвіти та націленість на особистісний розвиток значною мірою визначають рівень їхньої активності й залученості в освітній процес.

У дисертації до наукового обігу вводиться визначення сутності та структури мотивації до дистанційних форм навчання, формування якого здійснюється в процесі виконавсько-інструментальної підготовки.

Ступінь обґрунтованості наукових положень та висновків.

Теоретичні та методичні засади дослідження Лі Хунянь, наукова новизна, практичне значення результатів дослідження дозволяють констатувати струнку логіку подання тексту, доцільність запропонованої структури дисертації, змістовну наповненість усіх розділів роботи.

У вступі обґрунтовано актуальність теми, визначено мету, завдання, об'єкт і предмет дослідження; висвітлено теоретико-методологічну основу; розкрито методи і наукову новизну, практичне значення; представлено апробацію результатів, публікації, структуру дисертації.

Обґрунтовуючи у першому розділі теоретичні засади дослідження проблеми формування мотивації до дистанційних форм навчання майбутніх бакалаврів музичного мистецтва, автор висвітлює експлікацію поняття «мотивація» в наукових дослідженнях. Висловлюється думка, що мотивація до дистанційного навчання є внутрішнім спонукальним процесом, який активізує навчальну діяльність студентів у контексті дистанційної освіти. Це поняття включає психоемоційні, когнітивні та соціальні чинники, що впливають на бажання та здатність активно залучатися до освітнього процесу через онлайн-платформи. Мотивація до дистанційного навчання включає не лише інтерес до діяльності, а й готовність до самостійної роботи, здатність адаптуватися до нових умов навчання, а також наявність внутрішніх стимулів для подолання труднощів, що виникають у процесі дистанційного навчання.

Предметом окремого розгляду є особливості дистанційного навчання у майбутніх бакалаврів музичного мистецтва в процесі виконавсько-інструментальної підготовки. Визначається, що специфіка цього процесу полягає у поєднанні теоретичних та практичних компонентів, що вимагає адаптації традиційних методів навчання до умов онлайн-формату. Зокрема, дистанційне навчання вимагає інноваційних підходів до організації виконавської практики, що забезпечує інтерактивну взаємодію між викладачем і студентом.

Зміст другого розділу дисертації Лі Хунянь пов'язаний з обґрунтуванням методичних засад формування мотивації до дистанційних форм навчання майбутніх бакалаврів музичного мистецтва в процесі виконавсько-

інструментальної підготовки. У роботі обґрунтовано використання таких ключових методологічних підходів: орієнтовано-особистісний, соціокультурний, ситуаційний, інноваційний. Орієнтовано-особистісний підхід акцентує увагу на індивідуальних потребах, інтересах та мотиваційних установках студентів. Враховуючи специфіку дистанційного навчання, цей підхід сприяє розвитку внутрішньої мотивації студентів, підтримці їхнього інтересу до навчання через адаптацію змісту та форм навчальних матеріалів під індивідуальні особливості кожного. Важливою складовою є створення умов для самоорганізації студентів, де вони можуть виявляти творчий підхід до освоєння музичних дисциплін та інструментальної практики. Соціокультурний підхід передбачає інтеграцію культурних та соціальних контекстів в освітній процес. У сфері музичного мистецтва цей підхід дозволяє зберігати зв'язок з традиціями музичної освіти, одночасно враховуючи соціокультурні особливості студентів, які навчаються в дистанційному форматі. Такий підхід сприяє розвитку колективної взаємодії в онлайн-середовищі та підвищує мотивацію через участь у культурних і творчих онлайн-акціях, фестивалях або майстер-класах. Ситуаційний підхід передбачає гнучкість у підходах до навчання в залежності від конкретних умов, що створюються під час дистанційного навчання. Врахування різних ситуацій (технічних, організаційних, соціальних) дозволяє ефективно адаптувати освітній процес до потреб кожного студента та специфіки його виконавської підготовки. Інноваційний підхід орієнтований на впровадження новітніх технологій і методів у процес виконавсько-інструментальної підготовки. Використання цифрових інструментів для запису та аналізу музичних композицій, програм для відтворення музичних вправ, а також новітніх платформ для дистанційного навчання, дозволяє значно підвищити ефективність освітнього процесу, мотивувати студентів до використання нових технологій та розвивати їхню творчість у цифровому просторі. Такий підхід дозволяє майбутнім бакалаврам музичного мистецтва не лише опанувати традиційні методи виконання, але й створювати нові форми музичного вираження, що відповідають вимогам сучасного світу.

Згідно з обраними науковими підходами, було визначено педагогічні *принципи*, що орієнтовані на методичне спрямування, а саме: принцип індивідуалізації навчання: орієнтується на врахування індивідуальних потреб і особливостей кожного студента, що дозволяє максимально адаптувати навчальний процес до специфіки виконавської підготовки майбутніх бакалаврів, особливо в умовах дистанційного навчання; принцип адаптивності: забезпечує гнучкість навчального процесу, що дозволяє студентам ефективно адаптуватися до змінних умов дистанційної освіти та технологій, підтримуючи мотивацію й стійкість у навчанні; принцип інтеграції: підкреслює необхідність поєднання різних методів і підходів до навчання, зокрема використання мультимедійних та онлайн-ресурсів для створення єдиного навчального простору, що сприяє глибшому розумінню і практичному освоєнню музичних дисциплін; принцип активної взаємодії і соціалізації: визначає важливість комунікації і співпраці між студентами та викладачами, що особливо актуально для дистанційного навчання, коли взаємодія через онлайн-платформи стимулює розвиток навичок командної роботи, обміну ідеями та критичного мислення; принцип співтворчості: сприяє розвитку творчих здібностей студентів, залучаючи їх до активної участі в створенні нових інтерпретацій музичних творів, спільного аналізу виконання та застосування інноваційних підходів у навчанні в умовах дистанційного формату.

У другому підрозділі обґрунтовано педагогічні умови формування феномену, що досліджується. Умовами ефективного формування мотивації до дистанційних форм навчання обрано: установка на освоєння форм дистанційного навчання та формування мотивації до самостійної роботи. Ця умова передбачає надання студентам необхідних інструментів і ресурсів для ефективного самостійного навчання, розвитку їхніх творчих та професійних здібностей, а також формування у них умінь і навичок самоконтролю, самодисципліни та організації власної роботи. Вона сприяє посиленню мотивації до виконання навчальних завдань, поглибленню самопізнання та самовдосконалення студентів, що, в свою чергу, підвищує їхню готовність до майбутньої професійної діяльності. Наступна умова - цілеспрямоване розширення знань дистанційних

форматів навчання та активізації пізнавальної діяльності. Ця умова була впроваджена з метою поглиблення теоретичних знань студентів про різноманітні технології дистанційного навчання, їх особливості та переваги у виконавсько-інструментальній підготовці. І остання умова – сприяння розвитку навичок використання технологій дистанційного навчання в музично-освітньому процесі, яка ставила за мету забезпечити студентів необхідними знаннями та практичними навичками для ефективного використання дистанційних інструментів у навчанні. Це дозволяло вдосконалити їхні технічні навички, допомогти розвивати критичне мислення при роботі з новітніми технологіями.

У третьому розділі «Експериментально-дослідницька робота з формування мотивації до дистанційних форм навчання майбутніх бакалаврів музичного мистецтва в процесі виконавсько-інструментальної підготовки» розроблялась діагностична процедура замірювання сформованості мотивації до дистанційних форм навчання, здійснювалася перевірки ефективності методики.

У підрозділі 3.1. увага приділяється розробці критеріїв, показників та рівнів мотивації до дистанційних форм навчання та дослідження стану сформованості явища на констатувальному етапі експериментального дослідження. Розроблено та описано критеріальну базу дослідження: комунікаційно-інтеграційний, когнітивно-емоційний, методично-творчий, з трьома показниками до кожного критерію. Визначено та описано рівні досліджування якості: високий (продуктивно-творчий), середній (досвідно-накопичувальний) та низький (елементарно-фрагментарний).

Автором описуються результати констатувального етапу експерименту. Серед методів, ефективних на цьому етапі експерименту, назвемо цілеспрямоване опитування, озвучена анкета, завдання творчого характеру.

Завдання формувального етапу експерименту полягало в обґрунтуванні та експериментальному тестуванні поетапної методики формування мотивації до дистанційних форм навчання майбутніх бакалаврів музичного мистецтва в процесі виконавсько-інструментальної підготовки. Формувальний експеримент відбувався в три етапи: перший етап визначений як мотиваційно-орієнтаційний, який є ключовим для формування мотиваційної та емоційної залученості

студентів до процесу дистанційного навчання, а також для їх орієнтації в умовах онлайн-освіти. Другий етап методики, визначений як пізнавально-активізаційний, спрямований на стимулювання активної пізнавальної діяльності студентів. На цьому етапі застосовуються методи, які сприяють розвитку інтересу до навчального матеріалу, формуванню самостійності у виконанні завдань і посиленню внутрішньої мотивації. Третій етап методики формування мотивації до дистанційних форм навчання, практично-рефлексивний, спрямований на самостійне застосування студентами здобутих знань і навичок. На цьому етапі студенти аналізують власні досягнення, оцінюють свою виконавську підготовку, отримують зворотний зв'язок від викладача та однокурсників, що дозволяє коригувати подальші навчальні стратегії. Цей етап сприяє глибшому усвідомленню студентами важливості власної мотивації для подальшого розвитку і самовдосконалення.

Розроблено методичне забезпечення формувального експерименту, яке складалося з інноваційних методів, таких як: метод мотиваційно-практичного навчання, метод технологічного адаптування музичних творів, метод «інтернет речей», метод креативної інтерпретації музичного матеріалу, метод комунікативної взаємодії, самостійної роботи з використанням технологій дистанційного навчання. Перевірка здійснювалася за допомогою критерію кутового перетворення Фішера, і проведені розрахунки показали значущу різницю між кутами вибірок, що підтвердило ефективність розробленої авторської методики формування мотивації до дистанційних форм навчання майбутніх бакалаврів музичного мистецтва в процесі виконавсько-інструментальної підготовки.

Вагомим здобутком дисертації Лі Хунянь є її наукова новизна, яка полягає в тому, що вперше: визначено сутність і структуру феномена «мотивація до дистанційних форм навчання майбутніх бакалаврів музичного мистецтва», формування якого здійснюється в процесі виконавсько-інструментальної підготовки; розкрито структуру мотивації до дистанційних форм навчання через інформаційно-світоглядну, аксіологічну, емоційно-оцінну, інтерактивну функції, у вигляді сукупності комунікаційно-адаптаційного, інтелектуально-емоційного та

творчо-інноваційного компонентів; розроблено критерії та показники оцінювання компонентів, а саме комунікаційно-інтеграційний, когнітивно-емоційний, методично-творчий; розроблено, перевірено та впроваджено у педагогічну практику мистецьких закладів вищої освіти методику поетапного формування мотивації до дистанційних форм навчання майбутніх бакалаврів музичного мистецтва в процесі виконавсько-інструментальної підготовки, визначено й обґрунтовано педагогічні умови. *Подальшого розвитку набули:* зміст, теорія і методика формування мотивації до дистанційних форм навчання майбутніх бакалаврів музичного мистецтва в процесі виконавсько-інструментальної підготовки.

Обґрунтованість вихідних теоретично-методологічних положень, цілісність та системність вивчення формування мотивації до дистанційних форм навчання майбутніх бакалаврів музичного мистецтва в процесі виконавсько-інструментальної підготовки, концептуальна стрункність та логічність, використання комплексу методів, відповідних предмету і завданням дослідження, об'єктивність результатів вибірки, результативність впровадження матеріалів дослідження в освітній процес на факультеті музичної та хореографічної освіти Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського», обробка емпіричних даних статистичними методами зумовили вірогідність результатів дослідження Лі Хунянь.

Повнота викладення результатів дослідження в опублікованих працях.

Основні результати дисертації висвітлено у 6 публікаціях автора, які написані українською та англійською мовами, з них три статті у наукових фахових виданнях України категорії Б. Публікації повною мірою висвітлюють основні наукові положення дисертації.

Спрямованість науково-практичних конференцій, зміст статей здобувачки, в яких відображено основні положення і результати проведених досліджень повною мірою розкривають проблему формування мотивації до дистанційних форм навчання майбутніх бакалаврів музичного мистецтва в процесі виконавсько-інструментальної підготовки. Вважаємо, що дисертація пройшла належну апробацію та є самостійною науковою працею, що має завершальний характер.

Позитивно оцінюючи результати, представленої Лі Хунянь, дисертаційної роботи, вважаємо за необхідне висловити в дискусійному аспекті наступні положення та побажання до представленої дисертаційної роботи:

1. На нашу думку, доцільно було б розширити розкриття поняття «мотивація» з різних наукових аспектів, яке дозволить більш глибоко зрозуміти складність і багатогранність цього феномена в контексті дистанційного навчання.

2. Відмічаючи, як позитивне, наявність значної кількості опрацьованої автором наукової літератури, робота значно б виграла, якби теоретична частина дослідження, зокрема п. 1.1. та п.1.2., містила аналітичну складову, власну думку автора щодо досліджуваного поняття.

3. На нашу думку, варто було б більш глибоко проаналізувати технологічні аспекти дистанційного навчання у виконавсько-інструментальній підготовці, зокрема можливості та обмеження використання онлайн-платформ для проведення індивідуальних занять.

4. Зауважимо, що у роботі бракує детального розгляду специфіки педагогічної взаємодії в умовах дистанційного навчання, зокрема способів розвитку взаємного зворотного зв'язку між студентами та викладачами, що є важливим для формування високого рівня виконавських навичок.

5. У роботі зазначено, що актуальною для виконавців сьогодні є проблема опанування сучасного репертуару. Однак, у практичній частині дослідження вирішення цього питання не знайшло належного відображення.

Між тим наголошуємо, що зазначені зауваження та висловлені побажання не впливають на загальну позитивну оцінку представленої дисертаційної роботи.

Загальний висновок

Спираючись на вищезазначене, з урахуванням наукової новизни, викладених у роботі положень, теоретичної та практичної значущості досягнутих у ній результатів, можна стверджувати, що дисертація на тему «Формування мотивації до дистанційних форм навчання майбутніх бакалаврів музичного мистецтва в процесі виконавсько-інструментальної підготовки» має завершений, цілісний, авторський характер і відповідає чинним вимогам п.п. 6, 7, 8, 11 «Порядку Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року №44, а її

автор, Лі Хунянь заслуговує на присудження ступеня доктора філософії в галузі знань 01 - Освіта/ Педагогіка за спеціальністю 014 Середня освіта (Музичне мистецтво).

Офіційний опонент:

доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри музичного мистецтва,
Кам'янець Подільського
національного університету
імені Івана Огієнка

Віктор ЛАБУНЕЦЬ

Проректор з наукової роботи
Кам'янець Подільського
національного університету
імені Івана Огієнка

Світлана МИРОНОВА

